

Силабус курсу Екопідприємництво

Ступінь вищої освіти – БАКАЛАВР
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»

Рік навчання: IV. Семестр: VIII.

Кількість кредитів: 5. Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП	д-р екон. наук, професор Собко Ольга Миколаївна
Контактна інформація	o.sobko@wunu.edu.ua

Опис дисципліни

Дисципліна «Екопідприємництво» є обов'язковою дисципліною серед визначених освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», яка забезпечує її унікальність.

Метою дисципліни є сформувати у студентів теоретичні знання і практичні навички в сфері започаткування та провадження екопідприємництва на основі врахування вимог концепції гармонійного розвитку, переваг «зеленої» економіки та доктрини «зеленого» зростання, інституційної платформи та особливостей здійснення екологічно-збалансованої підприємницької діяльності, опанування методик оцінювання ефективності екопідприємництва, залучення коштів грантового фінансування та вивчення досвіду ЄС.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 2	Підприємництво в концепції гармонійного (сталого) розвитку економіки	Опанувати теоретичні засади Концепції гармонійного (сталого) розвитку економіки: поняття і складові елементи (економічна, екологічна, соціальна); Цілі гармонійного (сталого) розвитку. Оволодіти методичними підходами моніторингу реалізації Цілей гармонійного (сталого) розвитку. Знати законодавчо-нормативні акти: Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку».	Тести, опитування, обговорення

2 / 2	«Зелена» економіка та доктрина «зеленого» зростання	Опанувати Концепцію «зеленої» економіки: завдання і цільові напрями розвитку, принципи функціонування, переваги. Засвоїти доктрину «зеленого» зростання: поняття, принципи та механізми реалізації. «Природний капітал» (Natural Capital) як ресурс «зеленої» економіки. Оволодіти аналітикою розвитку «зеленої» економіки: методичні підходи в оцінюванні стану і тенденцій. Опанувати методичні підходи в оцінюванні «зеленої» економіки міжнародних аналітичних інституцій та Національної системи еколого-економічного обліку (SEEA-Україна. Вивчити політику «зеленого» зростання в ЄС.	Тести, опитування, обговорення
4 / 2	Ринкове середовище екопідприємництва	Засвоїти феномен екопідприємництва в сучасній економічній думці. Опанувати теоретичними знаннями в сфері формування середовища функціонування екопідприємництва: мікро-, мезо-, макrorівні. Вивчити інституційне забезпечення ринкової інфраструктури «зеленої» економіки: суб'єкти ринку екологічної продукції: виробники та споживачі екопродукції; торговці (оптові та роздрібні) екопродукцією; органи сертифікації; консалтингові агентства; інституції державного регулювання. Розуміти інфраструктуру ринку органічної продукції: суб'єкти (оператори та органи сертифікації); об'єкти. Засвоїти вимоги стандартизації та сертифікації екопродукції (Національний орган стандартизації ДП УКРНДНЦ (UAS)). Досвід ЄС в розбудові інфраструктури екопідприємництва: Європейський зелений курс; Стратегія зеленої інфраструктури Європейської Комісії; Natura 2000 – найбільша координована мережа природоохоронних територій у світі.	Тести, опитування, обговорення
4 / 2	Екопідприємництво як основа господарювання в «зеленій» економіці	Розуміти сутність екопідприємництва як бізнесової діяльності: соціально-економічний вимір; сутність та завдання, цілі, ознаки (еколого-безпечна діяльність; самостійна діяльність; позитивний вплив на довкілля; систематична діяльність; діяльність націлена на досягнення високих стандартів якості життя; діяльність націлена на досягнення збалансованих соціально-економічних результатів); функції (екологічна, інноваційна, соціальна, стимулююча). Засвоїти типологізацію екопідприємництва: поняття і класифікаційні підходи; суб'єкти та об'єкти. Засвоїти поняття екологічної продукції та класифікаційні ознаки. Опанувати базову концепцію управління в екопідприємстві («Зелений» офіс»). Освоїти систему екологічного управління в екопідприємстві: «SEEBALANCE®» як інноваційний інструмент LCM; особливості управління сталістю ланцюгів постачання в екопідприємстві.	Тести, опитування, обговорення

2 / 2	Екопідприємництво в агропромисловому секторі	Набути теоретичних знань в частині вимог до організації органічного виробництва: вимоги та обмеження; галузей органічного виробництва в Україні; особливостей стандартизації та сертифікації; обігу, маркування та реалізації органічної продукції; основних напрямів розвитку органічних виробництв в Україні.	Опитування, обговорення
2 / 2	Екопідприємництво в інфраструктурних галузях	Опанувати знаннями з екопідприємництва в галузі відновлюваної енергетики: сутність, принципи, напрями реалізації, технології відновлюваної енергетики. Засвоїти методику розрахунку «зеленого» тарифу. Набути теоретико-методичних знань в сфері екологічного будівництва як напряму екопідприємництва: сутність, принципи та напрями реалізації. Знати теоретичні основи організації екопідприємництва в галузі транспорту: сутність, принципи, напрями реалізації. Освоїти методичні підходи в оцінюванні ефективності екопідприємництва інфраструктурних галузях: оцінні критерії, індикатори, показники.	Опитування, обговорення
2 / 2	Екопідприємництво в сфері управління відходами	Опанувати знаннями з екопідприємництва в сфері управління відходами. Знати поняття і класифікацію відходів. Засвоїти поняття та види операцій з відходами (оброблення, збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів). Набути теоретико-методичних знань в частині управління відходами (сутність, принципи, методи, технології); операцій з управління відходами (управління процесами збирання, перевезення, Освоїти методичні підходи в оцінюванні ефективності управління відходами: критерії, показники. Знати державну політику в сфері управління відходами.	Опитування, обговорення
2 / 2	Екопідприємництво в галузі туризму	Опанувати знаннями з екопідприємництва в галузі туризму: місія, візія, цінності, види екологічного туризму (агротуризм; рекреаційний; культурний; туризм на природних територіях). Засвоїти класифікацію суб'єктів екопідприємництва у сфері екологічного туризму. Розуміти сутність і знати параметри екологічного туристичного продукту. Набути знання щодо особливостей формування супутніх туристичних послуг та товарів в екологічному туризмі. Знати державну політику в сфері екологічного туризму.	Опитування, обговорення
4 / 4	Екологічний менеджмент в забезпеченні позитивного впливу на довкілля	Набути теоретичних знань в частині забезпечення якості в екопідприємстві. Опанувати знаннями в частині стандартизації: поняття, методи, види, об'єкти, суб'єкти, принципи. Розуміти системи стандартів ISO, Концепцію «Плануй-Виконуй-Перевіряй-Дій» («Plan-Do-Check-Act» (PDCA). Знати Стандарт ISO 14001:2015 «Системи екологічного управління»: мета, структура, термінологія, вимоги. Життєвий цикл: поняття, стадії. Ризики та можливості: сутність, межі	Опитування, обговорення

		вимірювання. Знати державну політику України у сфері стандартизації.	
4 / 4	Екологічні інновації та екологічні інноваційні проекти	Опанувати теоретико-методичними знаннями в сфері екологічних інновацій: поняття, класифікація, детермінанти, функції. Розуміти роль екологічних інновацій в «озелененні» підприємницької діяльності та мінімізації екологічних ризиків для навколишнього середовища. Набути теоретико-методичних знань в частині розробки та реалізації екологічних інноваційних проектів (поняття, класифікація і характеристики). Розуміти результати інноваційного екологічного проєкту: об'єкти інтелектуальної власності, органічна продукція, екологічно чисті товари/послуги, нові ресурсозберігаючі технології (водозбереження, енергозбереження), природоохоронні технології (очищення викидів і скидів). Набути навичок техніко-економічного обґрунтування інноваційних екологічних проєктів. Освоїти методичні підходи в оцінюванні ефективності інноваційних екологічних проєктів: економічна, екологічна, соціальна. Чиста приведена вартість NPV, (Net Present Value). Рентабельність інвестицій PI (Profitability Index). Внутрішня норма прибутку IRR (Internal Rate of Return).	Тести, опитування, обговорення
4 / 4	Державне регулювання «озеленення» підприємницької діяльності	Опанувати основи державного регулювання розвитку екопідприємництва: поняття, принципи (системності, комплексності, науковості, збалансованості) та методи (економічні, адміністративні, правові) реалізації. Засвоїти інструменти реалізації державної політики щодо «озеленення» підприємницької діяльності: 1) фінансова політика («зелені» фінанси, «зелені» податки); 2) кредитна-політика («зелені» тарифи при кредитуванні); 3) економічна політика («зелені» державні закупівлі); 4) кліматична політика (квоти на викиди парникових газів); 5) інноваційна політика («зелені» патенти). Знати державну політику щодо імплементації міжнародних угод в частині «озеленення» підприємницької діяльності; адаптація національного законодавства України до Директив і Регламентів ЄС у галузі екологічної політики; реалізація ініціативи ЄС «Ukraine Facility»: плани та інструменти. Знати екологічну політику України під час військового стану, плани відновлення України (очікувані результати 2023-2032 рр.) та Національні програми для відновлення України.	Опитування, обговорення
4 / 4	Ефективність екопідприємництва	Набути теоретико-методичних знань в частині оцінювання ефективності екологічного підприємництва; видів ефективності (абсолютна і порівняльна; економічна, екологічна, соціальна). Освоїти методичні підходи в оцінюванні ефективності екопідприємництва в межах її видів:	Тести, задачі

		оцінні критерії, індикатори, показники.	
4 / 4	Екопідприємництво в ЄС та розвиток експорту	Опанувати знаннями особливостей організації екопідприємництва в ЄС. Знати досвід ЄС в частині побудови циркулярної економіки: європейська «зелена» угода (European Green Deal); хімічна стратегія ЄС (Chemical Strategy); промислова стратегія ЄС (Industrial Strategy); європейська програма оборонної промисловості (EDIP); текстильна стратегія ЄС (Textiles Strategy); пластикова стратегія ЄС (Plastics Strategy); поведження з пластиком в циркулярній економіці; План дій з нульового забруднення ЄС (Zero pollution action plan). Освоїти систему моніторингу економіки замкнутого циклу в ЄС: оцінні критерії і показники. Розуміти Європейську політику сусідства для України: 1) План дій Ради Європи для України на 2023-2026 рр.: напрями та заходи співпраці; 2) екологічне партнерство Україна-ЄС: цілі та завдання, напрями, цінності, платформи та перспективи співпраці.	Опитування, обговорення
4 / 2	Гранти в сфері «зелених» інновацій та міжнародного співробітництва	Набути теоретичних знань в сфері грантового менеджменту в підтримці розвитку екопідприємництва. Набути практичних навичок пошуку грантових програм в сфері «зелених» інновацій та міжнародного співробітництва. Знати донорів грантових програм. Розуміти вимоги до грантоотримувачів; критерії відбору грантоотримувачів; сферу діяльності грантоотримувача. Набути практичних навичок заповнення апікаційних форм та розробки бізнес-плану для подачі заявки на грант.	Підготовка грантових заявок
2 / 2	Екопідприємництво в екологічній відбудові України після війни	Набути теоретичних знань щодо організації екопідприємництва в умовах сучасних викликів. Знати вимоги в частині екологічної відбудови України: українські можливості для «зеленого» економічного зростання. Освоїти принципи екологічної відбудови міст: центричності, стійкості, життєздатності та циркулярної економічної енергонезалежності. Розуміти роль екопідприємництва в концепції «розумного» міста. Опанувати знаннями в частині енергоефективного відновлення: будівництво з нульовим енергоспоживанням (Nearly-zero energy buildings, NZEB будівлі): енергоспоживання і джерело енергії; мінімізація витрат енергії для опалення, застосування сонячних панелей, мінімізація витрат енергії для споживання (застосування ефективних інженерних систем), розбудова «розумних» мереж; екологічної відбудови транспортної інфраструктури України. Знати державну політику України щодо підтримки проєктів з енергоефективності та відновлюваної енергетики.	Обговорення

Літературні джерела:

1. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Грант для підтримки зелених інновацій та міжнародного співробітництва. URL: https://business.dii.gov.ua/finance/grant_dlya_idtrimki_zelenih_innovaciy_ta_mizhnarodnogo-spivrobitnictva
3. Жарова Л. В., Какутич Є. Ю., Хлобистов Є. В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління : монографія / ред. Б. М. Данилишин. Київ : Унів. книгар., 2023. 240 с.
4. «Зелена» трансформація України. Законодавчі акти в ЄС та Україні у сферах ЄЗК. URL: <https://greentransform.org.ua/types-of-materials/legislation/>
5. «Зелена» трансформація України. Інформаційний ресурс про Європейський зелений курс і Україну. URL: <https://greentransform.org.ua/doslidnyky-vyvchyly-pytannya-polityky-zelenoyi-infrastruktury-u-shvetsiyi/>
6. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
7. Собко О.М. Бойчик І. М., Крисоватий І. А., Сенік Ю. І. Екопідприємництво: навч. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2024. 284 с.
8. Circular Economy action plan. URL: https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en
9. ISO/TC 207. Environmental management. URL: <https://www.iso.org/committee/54808.html>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу декана факультету за наявності поважних причин (напр., відсутність через хворобу та наявність відповідної довідки).

Політика щодо академічної доброчесності. Не допускається використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (напр., карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування та ін.) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу декана факультету.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Екопідприємництво» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне опитування	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне від отриманих оцінок під час занять по темах 1-8 – не рідше одного разу на 2 практичні заняття	Контрольна робота	Середнє арифметичне від отриманих оцінок під час занять за темами 9-15 – не рідше одного разу на 2 практичні заняття	Контрольна робота	Оцінка за виконання завдання тренінгу	Оцінка за виконання завдання	Теоретичне питання – 20 балів, 10 тестів – 50 балів, задача – 30 балів

Шкала оцінювання знань студентів:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	«відмінно»	A (відмінно)
85 – 89	«добре»	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	«задовільно»	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)